

GLAS HRVATINOV

LA VOCE DI CREVATINI

Glasilo Krajevne skupnosti Hrvatini
Periodico della comunita' locale di Crevatini

Iz vsebine...

Številka 1 leto 2005
Numero 1 anno 2005

Marec 2005
Marzo 2005

· PRAZNIK HRVATINČANOV

"Plac" je bil ponovno oživljen

· VESELO OTROŠKO PUSTOVANJE

· SREBRNA PLAKETA ADRIATICU

*Na poti
k srebrni plaketi*

Hrvatinske šeme

UVOD

Prva letošnja številka je ugledala luč sveta in prinesla vonj po pomladi. Od zadnje lanske številke se je zvrstilo kar nekaj dogodkov, ki smo jih zabeležili in pridno hranili do te številke. Za nami je pustovanje, kulturni praznik, osmi marec, dogodki v društvih,... o tem si lahko nekaj preberete danes. Do naslednjega izida glasila, **predvidoma v mesecu juniju**, pa nas čaka še nekaj dogodkov in praznovanj, katerih se udeležite v čim večjem številu, in o katerih nam pišite, da skupaj obogatimo našo naslednjo številko. Priznamo, da si je tudi uredniški odbor privoščil malo zimskega spanja, zato v tej številki še ne izpolnjujemo obljub iz prejšnjih. Morda pa vas bomo presenetili že v naslednji številki z novimi ru-obrikami, kot so naš kraj nekoč in danes, intervjuji....morda pa že jutri kdo potrka na vaša vrata in vas vpraša: »Kako ste se odločili za ta poklic?«, ali »Kaj vas je pripeljalo na naš hrib?«....

Kakorkoli že, na vsak način potrebujemo vaše sodelovanje, zato so dobrodošli vsi vaši prispevki, ki jih lahko pošljete ali oddate na **sedež KS** oziroma nam pišite na e-naslov: **k.s.hrvatini@siol.net**, za naslednjo številko do **01. junija 2005**.

Uredniški odbor

EDITORIALE

È venuto alla luce il primo numero di questo 2005 della "Voce di Crevatini" portando con sé il profumo della primavera. Molti sono gli avvenimenti registrati dopo l'ultima edizione del nostro periodico. Abbiamo lasciato alle spalle il carnevale, la giornata della cultura, l'8 marzo e le varie attività legate alle associazioni della nostra Comunità locale di cui leggerete in questo numero.

Per il mese di giugno è prevista la seconda edizione della "Voce di Crevatini" che ci auguriamo arricchita da vostri contributi. Partecipate alle varie attività, agli incontri, agli avvenimenti che si susseguiranno nei mesi a venire e inviateci le vostre impressioni, suggerimenti e quant'altro vorrete.

Dobbiamo riconoscerlo, anche noi della redazione ci siamo permessi un po' di letargo e non abbiamo mantenuto tutte le nostre promesse, ma, probabilmente già nella prossima edizione vi sorprenderemo con nuove rubriche, come ad esempio "I nostri luoghi ieri e oggi", e con varie interviste... attenzione, forse già domani qualcuno potrebbe bussare alla vostra porta e chiedervi: "Come vi siete decisi per questa professione?" oppure ancora: "Che cosa vi ha portato sui nostri monti?".

Aderite al nostro invito, in qualsiasi modo, la vostra collaborazione sarà molto importante e benvenuta. Portate voi stessi o inviate i vostri contributi alla sede della Comunità locale di Crevatini, oppure servitevi del nostro indirizzo elettronico: **k.s.hrvatini@siol.net**. Fatelo entro il 1 giugno 2005.

La redazione

OGLASNA DESKA
ANNUNCI

ČESTITKA

V imenu sveta KS Hrvatini čestitam MePZ Adriatic za prejeto srebrno plaketo Zveze kulturnih društev MOK, ter za uspešno promocijo našega kraja tako doma kot po Evropi.

*Tatjana Srebrnič
Predsednica sveta KS*

ČESTITKE

Iskrene čestitke našim upokojevcem, ki so v mesecu januarju in februarju praznovali rojstni dan!

To so: Anton PUPIS - 90 let, Tilka PUPIS - 84 let, Vinko OJO - 80 let in Vinko GUSTINČIČ - 94 let.

DU Hrvatini

OPRAVIČILO

V zadnjem glasilu so bile objavljene tri pesmi ("Dama", "Sonček" in "Nekorajzni poet"), pri katerih je bil pomotoma izpuščen avtor. Avtor pesmi je g. Marko Kosovel, ki se mu iskreno opravičujemo.

Uredniški odbor

CONDOGLIANZE

La Comunità degli italiani di Crevatini è vicina alla famiglia Angelini nel doloroso momento della perdita del loro caro Rino.

OBVESTILO

Na pobudo krajanov sporočamo, da je ob pogrebih možno namesto cvetja in rož, ki se jim svojci odrečejo, nameniti denar za dokončanje kapele na pokopališču v Lovranu.

Svet KS Hrvatini

VARSTVO OTROK

Naša sokrajanka, ki je trenutno brezposelna, nudi **varstvo otrok v dopoldanskem času**. Če rabite pomoč, lahko pokličete na tel.05/6526 043, Breda.

Glasilo "GLAS HRVATINOV - LA VOCE DI CREVATINI" • Izdaja: Krajevna skupnost Hrvatini - Comunità locale di Crevatini, Hrvatini - Crevatini 74, Ankarano - Ancarano, tel: 05/651 48 00 • E-mail: **k.s.hrvatini@siol.net** • Tajništvo KS: Rozana Gomboc • Uredniški odbor: Irena Ražman, Leonida Kramar, Nadia Bonifacio • Lektor: Majda Dejanović • Fotografije: Miha Crnić • Grafična priprava in tisk: David Bartolič s.p., Koper • Glasilo izhaja 4-krat letno, naklada: 650 izvodov • Glasilo prejema krajanke in krajan KS Hrvatini brezplačno.

TATJANA SREBRNIČ NOVA PREDSEDNICA KS HRVATINI

V naši krajevni skupnosti, je pred kratkim vajeti sveta KS prevzela 43-letna medicinska sestra iz Kolombana, **Tatjana Srebrnič** (na sliki).

Dosedanji predsednik **Marzi Roberto**, ki je odstopil iz osebnih razlogov, ostaja v svetu KS kot podpredsednik **Štok Alfred**. Kot pojasnjuje nova predsednica KS Tatjana Srebrnič: »Gre le za prerazporeditev moči z namenom, da naloge, ki smo jih že začeli izvajati, izpeljemo v našem mandatu do konca. V svetu KS je že uigrana ekipa, ki se zaveda svoje odgovornosti do kraja in krajanov.«

Srebrničeva opozarja, da je bila KS Hrvatini vrsto let zapostavljena s strani Mestne občine Koper. »Zato nam dela ne manjka. Načrtujemo olepšanje našega kraja, dokončanje ureditve obeh pokopališč, upamo tudi, da bomo čimprej uspeli dokončati še drugi del ceste do Hrvatinov.«

Sicer pa namerava nova predsednica najprej vzpostaviti stike z organizacijami, ki že delujejo v KS (društva, šole). »V Hrvatinih je veliko sposobnih ljudi. Le bolje bi se morali povezati in skupaj dati vsebino našemu kraju.« je prepričana Srebrničeva. »Imamo prelep kulturni dom, ki žal ostaja neizkoriščen. Tudi na kulturnem področju imamo množico talentov, ki jih moramo motivirati za delo v kraju. Sama ne bom spremenila ničesar, skupaj pa lahko postanemo še bolj ponosni, da živimo na tem prelepem koščku Miljskega hriba,« je zagnana nova predsednica.

Miha Crnič

PRAZNIK HRVATINČANOV

V prekrasem sončnem vremenu se je v soboto 18. decembra 2004, s svečano mašo - vodil jo je koprski škof msgr. **Metod Pirih** - v cerkvi sv. Brigite v Kolombanu, začelo praznovanje KS Hrvatini. Mladi skavti so škofu in predsedniku Sveta KS Marzi Robertu prinesli Betlehemske luč miru.

Škof Pirih je nato na pokopališču sv. Brigite blagoslovil novo kapelico in novo pokopališče (na sliki). Predsednik Sveta KS Marzi Roberto pa je v svojem govoru poudaril, da je to velika pridobitev za Hrvatine, saj si ni težko predstavljati, kakšna je do sedaj bila stiska svojcev, ki niso mogli pokopati umrlega na starem pokopališču, v bližini svojega doma.

Na novem pokopališču smo zdaj pridobili 120 grobov, naložba je vredna približno 30 milijonov tolarjev. Marzi je posebej pohvalil krajana **Lida Gržiniča**, ki je bdel nad izvajalci in porabo denarja, ki so ga prispevali krajevna skupnost, koprška občina, podjetja in posamezniki.

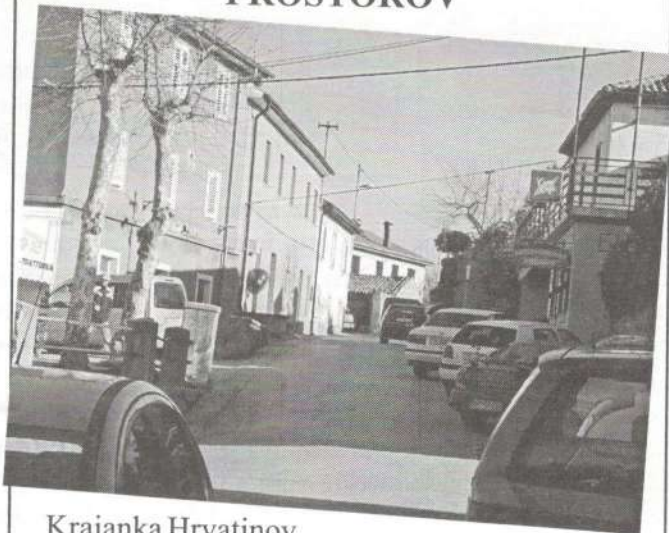

V prostorih krajevne skupnosti so odprli fotografsko razstavo z naslovom Moj kraj, na osrednjem trgu pa božično-novoletno tržnico otroških izdelkov. Izkazal se je aktiv žena, katerih predstavnice so spekle pecivo in ga ponudile obiskovalcem (*na sliki*). Poskrbljeno je bilo tudi za topel čaj in brule, ki so ga pripravili v okrepčevalnici Koradin.

Zvečer je bila v kulturnem domu še svečana prireditev, ki so jo oblikovali učenci hrvatskih osnovnih šol dr.Aleš Bebler-Primož in Pier Paolo Vergerio il Vecchio, plesna skupina Latino, plesna šola Tany iz Ankarana in glasbena skupina Vruja. Ob tej priložnosti je predstavnica KS Hrvatini podelila posebno priznanje OŠ dr.Aleš Bebler - Primož za 50. obletnico in meni, ki sem s pisano besedo in fotografijo ime Hrvatinov ponesel v Slovenijo in svet.

Miha Crnič

PRIMANJKUJE PARKIRNIH PROSTOROV

Krajanka Hrvatinov

Nas je opozorila na problem parkiranja v centru Hrvatinov, kjer krajanji, posebno v večernih urah, nimajo kje pustiti svojih jeklenih konjičkov. Zato jih parkirajo ob trgovini, pred staro hrvatsko gostilno in ob okrepčevalnici Koradin. Tu pa je (*na fotografiji*) med okrepčevalnico in stanovanjsko hišo Hrvatini št. 66 vhod na stopničke, ki kar pol metra sega na vozišče. Odprtina je neoznačena in za voznike prava nevidna past. Tako marsikateri voznik, ki vozi mimo parkiranih vozil, zapelje v luknjo.

Na krajevni skupnosti so povedali, da se zavedajo pomanjkanja parkirnih prostorov in da bodo pridobili nekaj zemljišč ob bivši bencinski črpalki, kjer bi lahko uredili parkirišča.

Miha Crnič

CESTA ŠE ČAKA

Cesti proti Hrvatinom, ki je nujno potrebna prenove, usoda - kot vse kaže - res ni naklonjena. Cesto bi morali po načrtih pričeti obnavljati že v začetku februarja. Pred dnevi pa je padel v vodo že tretji razpis za izbiro izvajalca, saj se je koprski Grafist, ki se poleg CPK poteguje za obnovo, ponovno pritožil. Za ureditev najbolj nevarnega ovinka (*na fotografiji*) v zaselku Brigeti bodo morali izkopati vsa oljčna drevesa, ki so na levi strani ceste.

Tekst in foto: Miha Crnič

STARI KULTURNI DOM POMNI VELIKO BOLJŠE ČASE

Stari hrvatski kulturni dom, ki stoji v središču Hrvatinov, ni v ponos krajanom, še manj hrvatskim veljakom. Veličastna stavba je bila včasih ponos kraja. V njej so nekoč vaščani, ko še ni bilo televizorjev, skupaj preživeli marsikatero prijetno urico.

V kinodvorani, ki meri 160 kvadratnih metrov, si je marsikateri Hrvatince prvič ogledal film, tam so prirejali gledališke predstave in vse slovesnosti ob državnih praznikih. V dvorani je delovalo prosvetno društvo, kasneje športno in kulturno društvo Božidar Kolarič, tam je bil ustanovljen prvi mladinski klub v Sloveniji. V prvem nadstropju so domovale družbeno-politične organizacije. Hrvatini so imeli lepo urejeno čitalnico. Danes stavba, zgrajena daljnega leta 1918, s 339 kvadratnimi metri koristnih površin, žalostno propada.

Nekdanji predsednik sveta hrvatske krajevne skupnosti Alojz Gec nam je povedal, da so leta 1995 v dvorani uredili strop in sezidali predelne stene. Na-

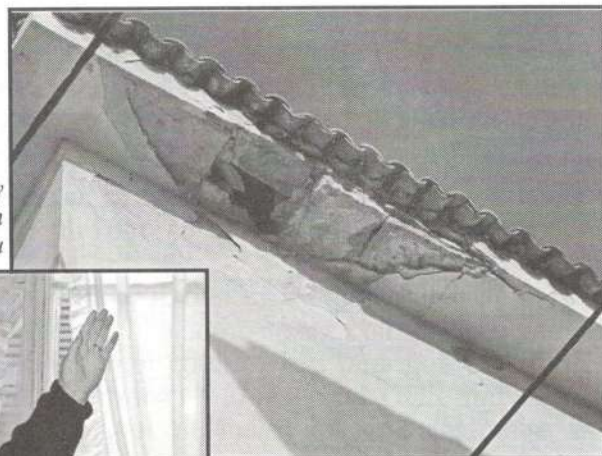

slednje leto so na pobudo staršev dali prostor v uporabo otrokom, da se le-ti ne bi potikali naokoli, a s

S stropov odpada omet...

Streha v nezavidljivem stanju

Dušanka kaže razpoke...

oknih, skorajda nemogoče ogreti. Stranišče na stopnišču stavbe ni ogrevano.

Dušanka Milanović prejema 30.000 tolarjev mesečne

pogojem, da jih imajo pod nadzorom in da poskušajo po svojih močeh prostor še bolje urediti. Po štirih mesecih so ugotovili, da so prostori uničeni. Otrokom so odvzeli ključe in prosili njihove starše, da se oglasijo na sedežu krajevne skupnosti, odziva pa ni bilo. Od takrat dalje prostor sameva.

Leta 1990 je krajanka Dušanka Milanović, danes stara 69 let, ostala brez stanovanja. Krajevna skupnost ji je začasno dodelila sobico v prvem nadstropju, kjer je Milanovičeva ostala vse do danes. Na steni sobice zevajo široke razpoke, na drugi steni sledi vode dokazujejo, da streha ne drži dežja. Stanovalka se v teh mrzlih dneh ogreva z manjšo pečico na petrolej, ob našem obisku pa je vklopila še električni radiator, saj je prostor, visok skoraj tri metre, ob razpadajočih

socialne podpore. Vklapljen ima samo hladilnik, televizije skorajda ne gleda, ker je elektrika zanjo luksuz. Želi si, da bi se iz teh neustreznih prostorov odselila v primernejše bivališče.

Življenje v stavbi je nevarno. S stropov odpada omet, paziti moraš kam stopiš, da se ne bi vdrla tla. Nevarno pa je hoditi tudi okoli same stavbe, saj razpada tudi streha.

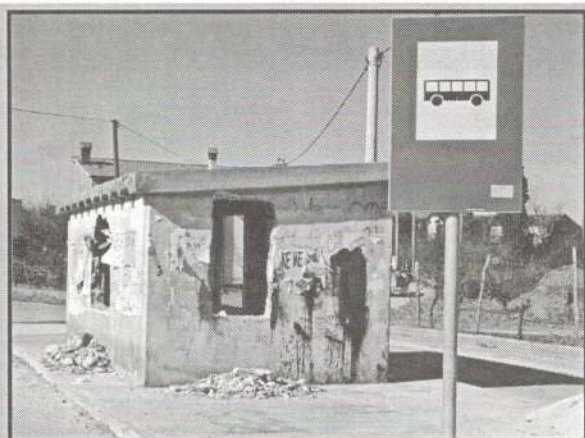
Na krajevni skupnosti so nam povedali, da si prizadevajo rešiti stanovanjski problem edine stanovalka. Na pomoč je priskočila komisija za socialo, invalide in ostarele. Želijo si, da bi objekt prodali ali pa sklenili dogovor s stanovanjskim skladom Mestne občine Koper o ureditvi neprofitnih stanovanj.

Miha Crnič

NOVA AVTOBUSNA ČAKALNICA

Novembra lani je skupina 'udarnikov' iz Kolombana prenovila avtobusno postajališče v Kolombanu, letos v marcu pa se je KS Hrvatini lotila prenove postajališča ob bivši bencinski črpalki v Hrvatinih.

Kot je pojasnil Lido Gržinič, ki je v KS zadolžen za nadzor in organizacijo gradenj, bodo dotrajan objekt ob bivši bencinski črpalki temeljito obnovili. Na vse štiri stene bodo vstavili okna, ki bodo omogočala dober pogled v notranjost. V zadnjem času je bilo namreč v objektu najdenih več rabljenih igel. S tem bodo, tako vsaj upajo, preprečili narkomanom, da se zadržujejo v objektu. KS čaka nato še obnova fasade, ki (*razvidno iz fotografije*) ni ravno v ponos kraju. Investitor prenove, ki bo stala približno 700 tisočakov, je KS. Pred kratkim so ob postajališču uredili nove platoje za zabojnike za smeti, ki so jih zavarovali z verigo, da jih burja ne bi 'nosila' na vozišče. Za ta dela so namenili 200 tisoč

tolarjev. Uredili so tudi plato za kontejnerje ob postajališču v Kolombanu.

Miha Crnič

DRUŠTVO UPOKOJENCEV

Za nami je 26. letni občni zbor, ki smo ga imeli 12. februarja. Zbralo se je 130 članov, 30 pa jih je žal zbolelo. Podali smo celoletno poročilo, na katerega ni bilo pripomb, kar nam potrjuje, da smo bili pri izvedbi programa uspešni.

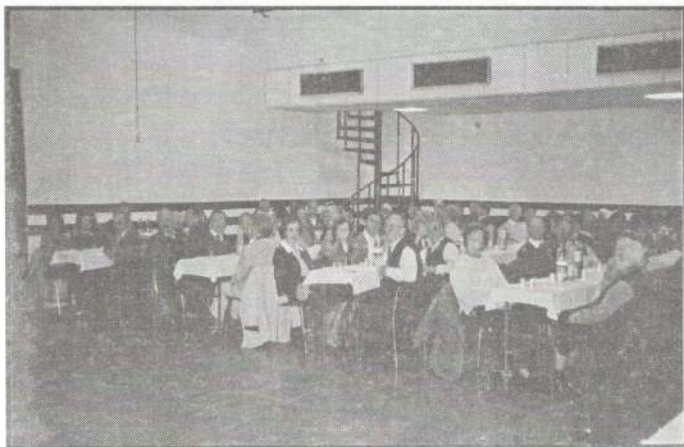
Sprejeli smo program za leto 2005 in potrudili se bomo, da ga bomo z vašo pomočjo tudi uspešno realizirali. Pri programu za leto 2005 je podal dopolnilo predsednik ZDU Ivan Jenko. Za športna tekmovanja na spomladanskih in jesenskih regijskih igrah je potrebno pridobiti čimveč športnikov, ker je pomembna tudi množičnost. Ta je zadostna le pri balinanju. Udeležba pri ostalih panogah, kot so kartanje, reševanje križank, streljanje in pikado pa je v upadanju zaradi ostarelosti članov.

Društvo se mora vključiti v razne programe za prepoznavanje nasilja nad starejšimi. Gre za najrazličnejše oblike zlorab: čustvene in psihične, fizične in telesne, predvsem nad ženskami, finančne in materialne, ter tudi zanemarjanje. Ker se to večinoma dogaja za domačimi zidovi in je javnosti prikrito, je naloga članov društva, da ta dejanja prepoznajo in poiščejo pomoč na centru za socialno delo, ta pa potem išče strokovno pomoč pri različnih institucijah in nevladnih organizacijah. Taka svetovalnica, ki nudi psiho-socialno pomoč, že obstaja. Po končanem uradnem delu smo imeli večerjo in zabavo (*na sliki*). Vse je bilo odlično.

12. marca smo priredili praznovanje ob dnevu žena.

Naj še vse člane obvestimo, da bodo v mesecu aprilu naši poverjeniki pobirali članarino, ki za leto 2005 znaša 1.200 SIT. Obenem pozivamo vse upokojence, ki niste člani našega društva in bi se nam radi pridružili, da se nam pridružite. Z veseljem vas bomo sprejeli medse, saj več ko nas je, lepše nam bo.

Zdenka Dobnikar
Tajnica DU

NASTOP 'MLADIH DEKLET' IZ DRUŠTVA UPOKO- JENCEV

MLADA DEKLETA

*Ble dekleta mlade smo.
Znale prati, kuhat, šivat smo.
Zdaj še vedno peremo, kuhamo in šivamo,
Malo manj pa plešemo.*

*Prav nič mar nam ni za to,
Saj je z vami glih tako.
Naj še zdravja zraven bo,
Pa nam bo še vsem lepo.
Naj ostane kar tako.*

SLOVENSKA DEKLICA

*Sem slovenska deklica.
Marija mi je ime.
Sem obraza bistrega,
Pridne imam roke.*

*Lase imam bele že,
Nič več kite pletene.
Rosno moje je oko,
Srce prav zvesto.*

Virginija Ražman

Po končanem uradnem delu občnega zbora DU, so mlada dekleta pripravila krajši kulturni program. Že par tednov prej so se na pobudo Virginije večkrat zbrale pri njej doma in skupaj priredile besedila pesmi, čemur so sledile intenzivne pevske vaje (polne smeha, peciva in vročega čaja).

Čeprav je bil zborček na glavnem nastopu v nekoliko okrnjeni sestavi zaradi gripe, so bile punce dobro uglasene. Medtem ko so glasno pele, so ta

mlajše (stare od 80 do 85 let) Perina, Marija in Elda vsaka s svojimi rekviziti prikazovale kako to zgleda v praksi. In glede na bučen aplavz, ki so ga pozele na koncu s strani upokojencev v dvorani, lahko rečemo, da jim je premiera popolnoma uspela. Čestitamo!

Navijači zbora 'Mladih deklet'

OBČNI ZBOR PGD HRVATINI

Po koncu koledarskega leta se člani društva dobimo na občnem zboru, pregledamo aktivnosti v preteklem letu in si zastavimo naloge za tekoče leto. Tak obračun smo člani Prostovoljnega gasilskega društva Hrvatini naredili v soboto 5. marca 2005. Medse smo povabili društva iz naše krajevne skupnosti, predstavnike gasilskih društev MO Koper ter predstavnike pobratenih društev iz Frama in Hotinje vasi. Na občnem zboru so bila podana poročila predsednika, poveljnika, finančno poročilo, poročilo predstavnika pionirskega gasilskega društva na OŠ dr. Aleš Bebler in zastavljen je bil delovni načrt za leto 2005. Gostje so pohvalili bogata poročila o delu društva na vseh področjih in pristnost sodelovanja z vsemi društvi. Tudi zastavljen delovni program je bogat, saj društvo v tekočem letu načrtuje vse znane aktivnosti iz prejšnjih let, kot so: organizacija kresovanja na predvečer 1. maja, izvedba pandolo turnirja v začetku junija, sodelovanje na reliju starih avtomobilov, sodelovanje na praznovanju 100. obletnice pobratenega gasilskega društva Hotinja vas in vse tekoče gasilske naloge. Poleg tega si je društvo v tekočem letu zastavilo cilj izgradnje prizidka gasilskega doma z zunanji sanitarijami za potrebe prireditev na dvorišču gasilskega doma in nabavo novega večjega gasilskega vozila s cisterno. Tako zastavljen program bo zahteval veliko angažiranja članov društva. V prihodnjem letu bo društvo praznovalo 50. obletnico svojega delovanja. Priprave na organizacijo praznovanja so že stekle. Tudi za dostojno praznovanje častitljivega jubileja bo potrebno veliko aktivnosti. Člani društva bomo hvaležni za vsako pomoč krajanov in organizacij pri pripravah na praznovanje in pri uresničitvi zastavljenih načrtov. In kot je dejal eden od gostov na občnem zboru: »Vidi se da društvo živi s krajem in za ta kraj.«

Ob koncu se v imenu društva zahvaljujem vsem krajanom in organizacijam, ki so nam v preteklem obdobju pomagali, da smo bili lahko tako aktivni in tako uspešni.

*Predsednik PGD Hrvatini
Zdravko Banko*

OBČNI ZBOR DMG HRVATINI

Tako kot vsako čisto pravo društvo je tudi Društvo mladi gasilec pri OŠ Dr. Aleš Bebler Primož Hrvatini organiziralo svoj prvi redni občni zbor. Ker je to bilo za nas prvič, so nam bili v veliko pomoč člani upravnega odbora PGD Hrvatini.

Na občnem zboru smo pregledali aktivnosti, ki smo

jih izvajali v času od ustanovnega občnega zbora v oktobru 2004 do konca leta in si zastavili plan za tekoče leto. V tekočem letu načrtujemo sodelovanje na gasilskem tekmovanju v Dekanih meseca julija, saj smo se do sedaj že zelo veliko naučili o gasilskih veččinah in požarni varnosti, do julija pa imamo še veliko časa da jih dodobra »izpilimo«. Na žalost je čas boleznih oklestil udeležbo na našem občnem zboru, tako da smo morali podelitev priznanja našemu članu Maximu preložiti na drugo priložnost. Da, prav ste prebrali tudi priznanja že delimo. Upam, da jih bomo v prihodnje lahko še več, saj to pomeni, da smo resno vzeli svoje članstvo v humanitarnem društvu.

Za zaključek našega občnega zbora so nas člani PGD Hrvatini presenetili s pizzo in sokom, ki sta teknila kot že dolgo ne.

Naj se ob koncu zahvalim članom PGD Hrvatini, ki so nam pomagali pri organizaciji in ki so si vzeli čas in bili gostje na našem občnem zboru, naši ravnateljici Branki Likon, ki je omogočila da je DMG zaživelo, naši mentorici Biserki Jeras, ki se trudi z našimi najmlajšimi člani, Sari Veber, ki je uspešno vodila naš občni zbor in seveda vsem članom DMG, s katerimi skupaj preživljamo lepe trenutke in zbiramo znanje na področju požarnega varstva.

*Predsednica DMG
Urška Eler*

POMLADNI ČAS ČAS ŠTEVILNIH POŽAROV V NARAVI

Bliža se čas, ko se pričenjajo prva opravila na njivah in vrtovih. S tem pa se poveča tudi število požarov v naravi, kot posledica požiganja travišč ob njivah. V času, ko ni prepovedi kurjenja na prostem, je kurjenje sicer dovoljeno, **vendar moramo pred kurjenjem o tem obvestiti Javni zavod Gasilska brigada Koper na tel. št. 05/663-28-30!**

Kljub temu, da je odvažanje odpadkov urejeno, še vedno veliko ljudi gospodinjске odpadke najraje zakuri. S tem se količina odpadkov sicer zmanjša, pri tem pa nastajajo snovi, škodljive za naše okolje. Več o produktih in koristnosti našega kurjenja pa povzemamo v članku Breznikar Milana "Kaj se skriva v sežiganju", v nadaljevanju.

*Zdravko Banko
Predsednik PGD Hrvatini*

KAJ SE SKRIVA V SEŽIGANJU?

Sežiganje različnih rastlinskih in drugih ostankov na vrtu in v našem okolju nasploh se zdi nenevarno. Če pa le malce povohamo kup gorečega listja, spoznamo, da »kresovi«, čeprav na prvi pogled neškodljivi, močno onesnažujejo ozračje. Zlasti nevarni so, kadar na grmado zaidejo tudi moderni sintetični odpadki. Načelno vsi odpadki organske

snovi, pa naj bodo to ostanki rož ali pa kosti, pri izgorevanju oddajajo iste pline v ozračje: ogljikov dioksid, vodno paro in majhne količine dušikovih oksidov. Vendar pa popolnoma zgorijo le takrat, ko je ogenj dovolj vroč in ko je na voljo dovolj kisika. Če so snovi vlažne, se zniža temperatura in zgorevanje je nepopolno. Sprošča se veliko dima, ki vsebuje nezgorele delce in kapljice ogljikovodikov.

Vdihavanje tega plina je smrtno nevarno, ker se veže s hemoglobinom, to je proteinom v krvi, ki prenaša kisik po telesu. Hemoglobin se 250-krat lažje veže z ogljikovim monoksidom kot s kisikom. Ko se ogljikov monoksid zveže z molekulo hemoglobina, se trdno drži in hemoglobinu prepreči prenašanje kisika. Tona gorečih vrtnih odpadkov odda v ozračje povprečno 30 kilogramov ogljikovega monoksida. Količina ogljikovega monoksida okoli ognja je tolikšna kot na zelo prometnih cestah.

NAJBOLJ NEVARNO JE TLENJE

Najbolj očitno znamenje nepopolnega zgorevanja so oblaki črnkastega dima, ki ga sestavljajo drobni nezgoreli delci. Tona gorečih rastlinskih odpadkov odda približno 9 kg teh delcev. Še bolj zahrbtn učinek ima nepopolno zgorevanje na verigo ogljikovih atomov, ki so v celulozi, glavni sestavini listja in trave. Namesto da bi se razgradile na posamezne atome oksidirane ogljika, se razdelijo na verige krajših dolžin. Te povzročijo celo vrsto kemičnih reakcij, med katerimi nastanejo razne kratkoveržne in ciklične spojine. Med temi spojinami so osetna kislina in akrolein ali propenal, ki močno draži očno sluznico in je glavni krivec za rdeče in solzne oči in napade kašlja, ki ga doživljamo, ko nam veter zanese v obraz oblake dima. Manj opazni, vendar veliko bolj nevarni so policiklični aromatični ogljikovodiki, na primer benzopireni, benzatraceni, benzofluoroanteni in indonopireni, ki so močno kancerogeni. Glavna sestavina lesa, vejic in stebel je kompleksni polimer fenilpropen. Pri nepopolnem zgorevanju oddaja benzenove derivate, ki so strupeni in karcinogeni.

SINTETIČNE SNOVI NISO ZA V OGENJ

Še večja nevarnost je, kadar skupaj z organskimi odpadki kurimo sintetične snovi. Tiste, ki jih sestavljata ogljik in vodik, oddajo pri zgorevanju podobne pline kot les; seveda če je na voljo dovolj kisika. Drugače pa je s tistimi, ki vsebujejo druge molekule, na primer klor ali dušik. Snovi, ki vsebujejo klor, kot na primer PVC, pri zgorevanju oddajajo strupen in koroziven plin vodikov klorid. Če pri zgorevanju temperatura ne presega 1100 °C, se nekaj snovi spremeni tudi v zelo strupene in karcinogene ogljikovodike. Pri sežiganju plastike pri 600 °C, ko primanjkuje kisika, so dani idealni pogoji za nastanek dioksinov.

Pri sežiganju odpadkov lahko nastane tudi majhna količina karbonil klorida, bolj znanega kot bojni strup fozgen, ki so ga uporabljali v prvi svetovni vojni. Plin je brez vonja in prodre globoko v pljuča, kjer poškoduje tenke membrane drobnih zračnih mešičkov na koncu bronhijev, kjer kisik preide v kri. V dimu, ki nastane pri zgorevanju PVC, je kar 75 strupenih snovi.

Tudi pri sežiganju sintetičnih snovi, ki vsebujejo dušik, nastajajo neprijetne snovi. Zlasti nevarno je sežiganje najlona, akrilnih snovi in poliuretanskih pen, ki jih uporabljajo za kavče, naslonjače in polnjenje vzmetnic. Te pene so zlasti nevarne, ker se pri gorenju sprošča vodikov cianid.

Sintetične snovi, kot so čisti ogljikovodiki (polistiren), pri zgorevanju ne povzročajo kakšnih posebnih težav, če je temperatura ognja visoka in če je veliko kisika. Razgradijo se v ogljikov dioksid in vodne hlape. Vendar te snovi ne gorijo

tako dobro kot les. Če jih sežigamo v obliki vrtnih odpadkov, navadno počasi tlijo in oddajajo dražilne snovi in gost, črn dim, ki vsebuje delce ogljika s primesmi katrana in nafte. Zaradi tega delnega zgorevanja delci vsebujejo celo vrsto policikličnih aromatičnih ogljikovodikov, ki so karcinogeni.

IVERKE NISO LES

Geslo: »napravi si sam« postaja vse bolj razširjeno za način preživljanja prostega časa. Seveda pri takem početju nastajajo tudi precejšnje količine odpadkov, ki jih pristaši tega konjička na veliko sežigajo. Včasih tako sežiganje ni povzročalo nobenih težav. Čisti in suhi koščki lesa so dobro goreli in skoraj niso oddajali dima. Zdaj pa les počasi nadomeščajo iverke, lesonit, vezane plošče in melamin. Pri kurjenju iverk se sprošča formaldehid, ki v ZDA velja za karcinogenega. Tudi melamin pri zgorevanju oddaja formaldehid, če ni dovolj kisika, pa tudi vodikov cianid.

Nevarno je tudi sežiganje starega stavbnega lesa. Zelo razširjeno zaščitno sredstvo za les je pentaklorofenol. Če ta les gori pri nizki temperaturi, se sproščajo dioksini. Zelo star les je prav gotovo premazan z barvo, ki vsebuje svinec. Ta se spremeni v pare in prodira v pljuča, od tam pa v organizem. Za svinec so občutljivi zlasti otroci. Če majhne količine lahko prizadenejo njihov umski razvoj. Otroci nasploh sprejmejo v organizem šestkrat večjo količino snovi, ki nastajajo pri zgorevanju, kot odrasli, ki dihajo isti zrak. Otroci namreč vdihnejo več zraka na enoto telesne teže, imajo pa tudi drugačno sestavo pljuč.

PROGRAM KD HRVATINI ZA LETO 2005

- pomlad (marec ali April), Hrvatini:
gostovanje MePz Revoz iz Novega Mesta (organizator KD)
  - sobota, 9. april ob 19. uri, Hrvatini:
koncert - tuba bariton Matthew Maslanka ZDA, klavir Nina Mole iz Ljubljane ter pihalni orkester Koper (soorganizator KD)
  - 16. aprila ob 20. Uri, Gropada (TS):
nastop našega zbora na reviji Primorska Poje
  - v maju gledališče Koper:
sodelovanje našega zbora na 30. obletnici MePZ Maestral
  - drugi vikend v juniju, San Ginnesio:
gostovanje našega zbora v pobratenem mestu
  - prvi vikend v juliju:
gostovanje našega zbora v Velikovcu - Celovec pri MePZ J. Galus ter v St. Nikolaiu pri MePZ Eintracht
  - 10. julija, koprška stolnica:
skupni koncert našega zbora s filharmoničnim orkestrom Akademije za glasbo iz Antwerpna - Belgija (organizator KD)
- Ostale dejavnosti:**
- udeležba na mednarodnem pevskem tekmovanju
  - priprava skladb ter izdaja naše druge zgoščenke
  - gostovanje zbora v Kamniku / sodelovanje z MoPZ LEK
  - gostovanje MePZ Vrtojba, ter MePZ Podnanos v Hrvatinih
  - priložnostni nastopi v Hrvatinih ter na Obali...
  - samostojen ali skupen nastop ob božično-novoletnih praznikih
  - zaradi zahtevnosti programa, intenzivne vaje (2 do 3 dni)

Andrej Vilhar
predsednik KD Hrvatini

IL CASTELLO DI DUINO

La Comunità degli Italiani ha voluto premiare il gruppo etnografico per il lavoro svolto, portandolo a visitare il castello di Duino. Questo quanto ne è scaturito.

La prima torre di controllo romana fu costruita al tempo di Diocleziano (terzo secolo d.C.), oggi incastonata nel mastio del castello nuovo, alla base della quale si trova una lapide che ricorda l'imperatore romano. Il primo nucleo fortificato che diede forma e vita al borgo, sorse nell' XI sec, testimonianza ne dà il più antico documento che tratta della rocca di Duino, datato 1139, periodo in cui iniziò il dominio dei Duinati, signori feudatari dei patriarchi d'Aquileia, forse di origine Carolingia. Il feudo reso immune agli attacchi dall'alta cinta merlata e della vista che permetteva un controllo sull'arrivo di navi nemiche, è circondato per l'intero sviluppo della spianata interna (chiamata grande Gozizzuta), da abitazioni di pescatori, scuderie, rimesse, granai e cantine.

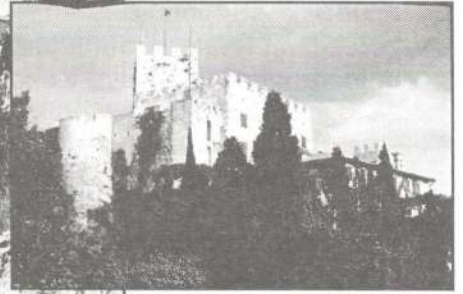
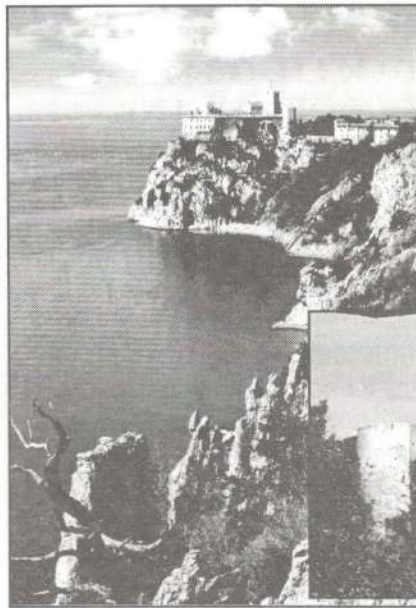
Alla rocca si poteva accedere per un unico sentiero impervio e fortificato lungo il muro di roccia. La torre era costituita da differenti piani. Dai resti ritrovati, come un leggio incastonato nella parete vicino ad una finestra ogivale e dagli affreschi rimasti nel piano inferiore si è supposto che quest'ultimo fosse adibito a cappella, mentre quelli superiori servirono a lungo come prigione.

Un ponte levatoio si trovava dove oggi è posto l'ingresso alla rocca. La storia del castello e dei signori di Duino si congiunge in questo periodo con quella di Aquileia e dei suoi patriarchi Torrioni. Il casato raggiunse l'apice della potenza con Ugo VI (1344-1391) il quale si era sottomesso ai duchi d'Austria ottenendo la reggenza di Trieste. Il signore di Duino fece edificare il castello nuovo sulle rovine della torre romana (come già sopra citato, opera costruita nel XI secolo d.C. sotto l'imperatore Diocleziano). La famiglia dei Duinati intreccia la sua storia con quella dei Walsee, grazie allo spopolamento tra Ugo VI e Anna Walsee. In questo periodo (1389) inizia l'edificazione del castello di Duino per volontà di Ugone, ultimo rappresentante della dinastia dei Duinati. L'opera sarà portata a termine dal successore Ramberto di Walsee, erede di Rodolfo di Walsee, le cui origini appartenevano ad una famiglia della Svevia, potenziatasi sotto gli Asburgo in Austria. Furono anni fiorenti per il porto di Duino, tant'è che nel 1451 Trieste si vide sottrarre molti traffici e resasi conto del grave danno subito, l'anno seguente attaccò il piccolo porto causando gravi danni alle imbarcazioni attraccate. Questo è davvero un luogo ricco di storia, ne testimoniano i numerosi racconti di battaglie tra Romani ed Istri, dell'Unno Attila che fa sosta al castello, si narra di Pagano II che nella sua ira fa passare sopra i suoi figli il proprio destriero, di Dante Alighieri che fece visita al castello quale ambasciatore di Cangrande della Scala e che seduto su uno scoglio nei pressi del castello, compose una terzina della divina commedia, probabilmente dedicata a Duino:

“io venni in luogo d'ogni luce muto
che mugghia come famar per tempesta
se da contrari venti è combattuto”

Nikola Radanovič

Gruppo etnografico della CI di Crevatini

FESTE PAESANE SUI MONTI DI MUGGIA

La penisola muggesana è lambita da tre lati dal mare, innumerevoli casette, come perle sparse per i declivi, sono raccolte in piccole borgate e piccoli raggruppamenti di case rurali. Questa penisola di terra marno-arenacea, ben tenuta, è particolarmente ricca di vigneti e oliveti. E' divisa in due dal confine di Stato, ma ciò non ha impedito di tener vive le tradizioni locali che vengono tramandate dai pochi abitanti autoctoni. E' attraverso le loro memorie, che possiamo immaginare un mondo allegro e non inquinato dalla cosiddetta civiltà moderna. Sono state intervistate alcune signore, che con arguzia, hanno descritto le man infestazioni che si svolgevano quando loro erano giovani.

Le sagre erano feste paesane che si svolgevano prevalentemente all'aperto. Ogni borgata aveva la sua che, non doveva mai coincidere con quella delle altre. Partiamo dal mese di Maggio: la prima domenica di maggio aveva luogo la sagra a Sonnici, nello spiazzo dietro l'osteria di "Norma postiera", la postina dei Monti. Seguiva la prima domenica di giugno, a Crevatini, davanti all'osteria di "Rapignaz". La prima domenica di luglio, la sagra aveva luogo a Bosici, in "ARA", dove ora si trova quel bell'esempio di monumento al degrado e alla sporcizia. Siccome lo spiazzo era luogo di passaggio, veniva recintato: a Ovest, sul muretto veniva posto un piccolo palco dove prendevano posto i suonatori, a Est c'era l'ingresso alla sala di terra battuta, che, via via che le danze si facevano più frenetiche, veniva spruzzata con dell'acqua onde evitare che si alzasse troppa polvere. Chi veniva al ballo con le scarpe bianche se le ritrovava marroni. La prima domenica di agosto, la sagra si teneva a Santa Barbara, dove, oggi c'è l'edificio della Casa del Popolo. Arriviamo a settembre: qui, terminavano le sagre. L'ultima si teneva a Scoffie, dietro la casa di "Spagnoletto", per la precisione, dove oggi c'è il benzinaio.

Gruppo etnografico della CI di Crevatini

TUDI ZA RD K.I.H. OBALA ZAKLJUČEK ROKOMETNE TEKMOVALNE SEZONE 2004/2005

Zaključila se je tudi letošnja tekmovalna sezona v moškem rokometu v 2.državni Ligi Zahod.

Preden Vam razkrijemo našo uvrstitev, vam želimo malo osvežiti spomin.

Nekdanji igralci obalnih klubov smo se julija 2004 odločili igrati v Državni Rokometni Ligi. Predpogoj za to je bila ustanovitev društva, za katero nam je žal zmanjkovalo časa, ker smo se morali kar čim hitreje organizirati in prijaviti na udeležbo za tekmovalje na Rokometni Zvezi Slovenije. Za pomoč smo zaprosili **g. Ocvirk Ljubomirja**, tedanjega predsednika Športnega Društva "BOŽIDAR KOLARIČ", ki nas je z veseljem sprejel pod društveno okrilje. Pozitiven razplet je člane društva razveselil in vlil novo upanje in energijo, saj naše društvo vključuje mladino, katere skupni interes je, da bi rokomet ponovno postal priljubljen in vodilen šport v Hrvatinih, kot je bil nekoč. Ne smemo pozabiti, da so se prav na tem prečudovitem hribu rodili in uspeli številni vrhunski rokometiši. V društvu smo Rokometno sekcijo z imenom RK HRVATINI preimenovali v **RD K.I.H. OBALA** (Rokometno Društvo Koper - Izola - Hrvatini - Obala), s katero smo nastopali na mednarodnem turnirju Eurofest v Izoli in osvojili 1.mesto in na mednarodnem turnirju Sant Esteu v Barceloni in osvojili 2. mesto. Prijavili smo se tudi na Državni turnir v 2. Državni Ligi - Zahod. Ko so za ta drzni korak slišali naši nekdanji soigralci iz obalnih klubov in ostali so se naši odločitvi o sodelovanju posmehovali in nam napovedovali največ eno tekmo, nato pa razpad kluba, saj Državno prvenstvo ni rekreacijski krožek. **Toda mi smo dobro vedeli zakaj smo se odločili za ta korak.** Šport je del našega življenja in zanj bi dali vse naše premoženje in **nihče nas ne bi mogel prepričati da mi tega NE ZMOREMO**, saj smo že na mednarodnih turnirjih dokazali, da mi **nismo REKREATIVCI**, ampak **ZMAGOVALCI!**

Turnir se je začel in naleteli smo na prve finančne ovire, saj je najemnina dvorane za treninge in tekme zelo visoka, prav tako so visoki računi za sodnike in delegate, ter članarina za Rokometno zvezo. Skratka stroški so bili veliko večji od naših prihodkov (mesečna članarina in donatorski prispevki vseh posameznih članov). Poslali smo veliko prošenj za sponzorstvo raznim podjetjem po celi Sloveniji, a odziv je bil zelo skromen. Ozvala so se le nekatera podjetja: VIADUCT d.o.o., GEOTIM s.p., REKLAMNI TISK s.p. in KERAZID s.p.. Zato smo bili in smo še vedno prisiljeni veliko večino stroškov plačevati sami člani.

Če odmislimo finančne skrbi, smo na tekmovalnem področju vsi zelo zadovoljni, saj smo dosegali zavidlj-

ive rezultate. Konstantno smo se nahajali med prvimi tremi na lestvici. Vse naše tekme, ne glede na zmago ali poraz, so bile izjemno lepe. Tekma, ki si zasluži ime najboljše tekme v celotni Državni Ligi (1.A, 1.B in 2.DR.L.) je tekma, ki smo jo odigrali 18.12.2004 v Športni dvorani BURJA na Škofijah proti RD I.P. IZOLA. Zanj bi se rad zahvalil nasprotnikom iz Izole za njihovo športno in borbena igro.

Za zaključek naj še omenimo, da se ravno zaradi pomanjkanja finančnih sredstev, nismo mogli udeležiti pomembne tekme, ki smo jo zato avtomatično izgubili 10:0 in posledično izgubili tri točke. Tako smo na koncu prvenstva zasedli pohvalno in zavidljivo 4. mesto, kljub vsem napovedim, da bomo prvenstvo zapustili že po prvi tekni.

Zaključnemu delu prvenstva, ki bi nam omogočil nadaljevanje v 1.B ligo Državnega prvenstva smo se na žalost morali odpovedati, saj, kot že večkrat omenjeno, nismo imeli več ne lastnih, ne sponzorskih finančnih sredstev.

Dovolite nam, da se ob koncu zahvalimo še posameznikom, **g. Branku Ocvirk, ge. Nadi Ocvirk in gdč. Tini Pečič**, brez katerih uspeh, ki smo ga dosegli ne bi bil mogoč.

*Predsednik ŠD Božidar Kolarič
David Juriševič*

SREBRNA PLAKETA NAŠEMU PEVSKEMU ZBORU ADRIATIC

Na slovesnosti dne 12. februarja 2005 v koprskem gledališču, ob slovenskem kulturnem prazniku, je bila podeljena mešanemu pevskemu zboru Adriatic iz Hrvatinov srebrna plaketa Zveze kulturnih društev MO Koper.

Predsedniku MePZ Andreju Vilharju je srebrno plaketo za izredne dosežke zbora v lanskem letu predal predsednik Zveze kulturnih društev MO Koper Ivo Turk ob prisotnosti tajnice ZKD Darje Krkoč.

VESELO OTROŠKO PUSTOVANJE

Prostovoljno gasilsko društvo Hrvatini je bilo, v sodelovanju s KS Hrvatini, Italijansko skupnostjo Hrvatini, TD Hrvatini, DU Hrvatini in Osnovno šolo »dr. Aleš Bebler Primož«, letos že petič organizator pustovanja.

Kot že štiri leta doslej, sem tudi letos bil glavni koordinator organizacije. Naj že uvodoma povem, da je, razen redkih izjem, zelo težko pritegniti ljudi k sodelovanju pri taki, ne nazadnje tudi promocijski akciji, kot je otroško pustovanje.

Kjub temu smo z Gec Alojzjem, Gomboc Rosano, Banko Francem, Banko Zdravkom, Cerin Rudijem, Ražman Feručom (Ražman Virginija in Štok Tanja sta žal zboleli), Rozman Duško, Kačič Marico, Jerman Jadranko, Jeras Biserko, Kramar Lejo, Crnič Mihom in še nekaterimi mladimi močmi, uspeli, čeprav v zelo hladnem vremenu, pripeljati v sicer nekoliko skrajšani obliki, otroško pustovanje do konca.

Ob tej priložnosti, bi se rad zahvalil vsakemu, ki je kakorkoli pomagal in prispeval, da smo se okoli stotim maskam oddolžili za njihovo vztrajnost, kljub mrzlemu vetru. Da pustno rajanje v bodoče ne bo odvisno od vremena, načrtujemo »selitev« prireditve v Kulturni dom.

Komisija, je ocenjevala maske v različnih kategorijah: do pet let, nad pet let, skupinske maske (v teh kategorijah je podelila praktične nagrade za prva tri mesta), nagradila pa je tudi najbolj strašno masko.

Med samo prireditvijo sta se odvijali še tekmovanji v britju balonov in zbijanju lončkov z žogo. Najboljšim

v teh dveh disciplinah so bile tudi razdeljene praktične nagrade.

V šoli so učitelji pri likovnem pouku izbirali tri najboljše dela na temo pustovanja, ki so bila razstavljena na prireditvi. Tudi za te so bile podeljene praktične nagrade.

Ko so bile nagrade razdeljene, smo vsem preostalim maskam razdelili drobna darilca v spomin: sladkarije, plišaste igračke, šolske potrebščine tako, da so vse maske, ki so zdržale do konca bile za to nagrajene. Vsi prisotni na prireditvi, tako maske, kot njihovi spremljevalci, ali pa le gledalci so bili deležni krofa in toplega čaja.

Ob koncu naj se zahvalim vsem donatorjem in vsem, ki ste z veseljem priskočili na pomoč pri organizaciji prireditve, ki je polepšala dan našim otrokom in vnukom.

Aldo Kramar

PASQUA

Dedicato ai Bambini: la Pasqua è proprio una bella festa: niente scuola, grandi scorpacciate, tanto cioccolato senza che i genitori brontolino, la fine del grigio inverno... Peccato che duri pochissimo.

Dedicato a tutti: questo è un periodo molto intenso, la festa, dopo il Natale, più importante dell'anno: viviamo l'atto supremo e la vittoria nei confronti della morte. Ci deriva, così, la gioia e la certezza che la vita ci chiama a svolgere altre cose, ci propone stili ed eventi diversi. Un augurio: che la Santa Pasqua sia per tutti una festa lieta e apra le porte a un periodo di serenità per tutto il resto dell'anno.

La Comunità degli Italiani di Crevatini

CHE COS'È LA FELICITÀ ?

- ...è cogliere l'attimo.
- ...è un profumo da riversare sugli altri.
- ...è libertà e serenità dell'animo.
- ...la dolce melodia dell'allodola che all'alba canta.
- ...parlare gioioso anche se il mondo è abbastanza triste.
- ...credere che la vita comunque vale la pena di essere vissuta.
- ...seguire le nostre aspirazioni laddove esse conducono.
- ...essere belli nel profondo dell'anima.
- ...rendere il prossimo più felice e più utile.
- ...lanciare il proprio cuore davanti a noi e correre per raggiungerlo.
- ...trarre gioia dalla gioia altrui.
- ...non aver paura di vivere esperienze dolorose o gioiose.
- ...essere grati di ogni istante.

Maria Pia

LA PRIMAVERA

Marzo è il mese della primavera quando tutto si risveglia, piante, animali e perché no? L'uomo. Anche l'uomo con l'avvento della buona stagione, sente rinnovate le sue energie, ha desiderio di camminare, di buttare via gli indumenti pesanti, di guardarsi attorno e godere di quanto la natura gli offre. E facile cogliere i segni di questo risveglio, però, spesso succede che abbiamo gli occhi chiusi e le orecchie sorde per quanto avviene intorno a noi. Apriamo gli occhi sulla bellezza primaverile dell'ambiente in cui viviamo. L'osservazione della natura, dei fenomeni meteorologici sono una miniera per tutto l'insegnamento. Che pensieri porta la primavera agli scolari?

SE Pier Paolo Vergerio il Vecchio, Capodistria
Sezione periferica di Crevatini

LA PRIMAVERA È...

- ...FIORI: bucaneeve, campanelline,
violette, margherite, rose, tulipani;
- ... GLIALBERI IN FIORE che ci regaleranno
frutti buonissimi;
- ... L'ERBA VERDE;
- ... IL VOLO delle farfalle colorate, delle api,
delle coccinelle, delle rondini;
- ... IL RISVEGLIO DEGLI ANIMALI che erano in
letargo: il ghiro, l'orso, lo scoiattolo, la talpa;
- ... GIOCARE ALL'ARIA APERTA perché il
sole scalda di più la terra e indossare vestiti più

leggeri.

NOI LA PRIMAVERA
L'ASPETTIAMO VOLENTIERI!

Classe I: Igor, Dušan e Valentina,

Classe II: Kajn e Janja

LA PRIMAVERA

Il prato è fiorito e profumato,
molto colorato ed incantato.

Il sole è alto nel cielo
e fiorisce anche il melo.

La primavera è profumata
perché è colorata.

I colori della primavera
la rendono vera.

Primule gialle,
Rondini nere e

Il cielo sereno possiamo
vedere.

Mazzolini di fiori
Anche violette

Vendono alle bancarelle
dalle sette.

Erba nuova cresce
sui prati,

il risveglio della
natura è qui alla

Nostra porta tutti aspettano
Per essere ammirati.

Classe III, Crevatini

Primavera annunciano le
Rondini nere
I bucaneeve bianchi
Ma i papaveri rossi
Ancora no.
Voglia di cantare
E saltare
Rende felice
Anche me.

Marko Stojimirovič,
classe IV

Primavera bella e fiorita
Riporta le rondini
Il prato è fiorito
Ma porta amore a tutti
Ariete il segno di marzo
Vita e serenità a tutti
Evviva l'inverno è sparito
Ritorna la gioia nei cuori
Arrivano tanti fiori profumati.

Noemi Dumanič, classe IV

Primavera, prime
Rondini
Ironia della natura
Morte dell'inverno
Ariete,
Vero amore
Energia
Ragione
Amicizia vera.

Rok Jerman, classe V

Primavera, primavera
Rondini nel cielo
Il mondo è in fiore
Muore l'inverno
Arriva la primavera
Viene il caldo
È primavera
Ridono i bambini
Arriva la primavera

Arianna Božič, classe IV

Primavera

Rondini nel cielo

Il sole caldo

Margherite bianche

Amore per tutti

Volevamo la primavera

Ed è arrivata!

Ragazzi!

Arriva!

*Lara Eler, classe V**Marco, alunno della quarta, ha trovato dei proverbi:*

Vento di marzo, odore di primavera.

Marzo è incostante il sole e la pioggia si alternano.

Tardo inverno - tarda primavera.

Primavera de febbraio non impinissi el granaio.

Fine marzo, primo de april, ancora il freddo pol vegner.

Non xe marzo bel senza neve sul capel.

DNEVNIK ZIMSKE ŠOLE V NARAVI**Gorenja vas, 10. 1. 14. 1. 2005**

Učenci 5.a in 5.b razreda OŠ dr. Aleš Bebler Primož smo zimsko šolo v naravi preživeli v ČŠOD v Gorenji vasi. Po večerji smo vsak dan pisali dnevnike in nastal je tak izdelek.

PONEDELJEK, 10. 1. 2005

Po dolgi vožnji smo okrog enajstih dopoldne prispeli v vas Gorenje. Takoj po kosilu smo se odpravili na smučišče Rogla. Učitelji smučanja so nas razdelili v skupine glede na smučarsko predznanje. Prišel sem v najboljšo skupino. Naš smučarski učitelj je "ful faca". Po končanem smučanju, smo imeli enourni počitek. Po večerji pa smo si šli ogledat naš kraj bivanja. Ogledali smo si cerkev Sv. Kunigunde in vaško žago. Naša spremljevalka nam je povedala tudi nekaj zanimivosti in preteklost vasice. Prvi dan je za nami.

TOREK, 11. 1. 2005

Današnji dan je bil zelo naporen, saj smo vstali že ob 6.30 uri. Vzrok za naše zgodnje bujenje, je bila Aleksova budilka. Po zajtrku smo se odpravili na smučišče. Sonce nas je spremljalo ves dan, tudi med našim smučanjem po črni progi. Bilo je zelo zabavno. Kar nekajkrat sem padel, se znova pobral in smučal

dalje po strmini. Po končanem smučanju smo odšli v dom na kosilo. Malo smo si odpočili, nakar smo se odpravili v telovadnico in plezali na plezalni steni. Tudi do vrha stene mi je uspelo priplezati (*na fotografiji*). Po večerji smo si ogledali še staro pohorsko hišo.

SREDA, 12. 1. 2005

Dan je bil podoben včerajšnjemu. Zajtrkovali smo enako kot včeraj, pri kosilu smo se posladkali z jabolčnim zavitkom, za večerjo pa smo se mastili s hrenovkami. Tudi danes smo se "fejst" nasmučali. Popoldan smo v kleti našega doma streljali z lokom in dosegli kar lepo število točk. Bilo je zabavno in prijetno. Prislužili smo si tudi kazensko nalogo našega smučarskega učitelja, saj smo morali kar dvajsetkrat napisati FIS-ova smučarska pravila.

ČETRTEK, 13. 1. 2005

Zbudili smo se v prekrasnem sončnem jutru. Vstali smo, se oblekli, pospravili sobo in odšli na zajtrk. Po zajtrku smo odšli smučat. Danes smo imeli tekmovanje. S svojim rezultatom sem kar zadovoljen, saj sem dosegel peto mesto v svoji skupini. Po smučanju smo odšli na kosilo. Popoldan smo se razdelili v skupine in odšli v gozd nabirati razna zdravilna zelišča. Vrnili smo se v dom in povečerjali. Sedaj pa se moram posloviti, ker me čakajo še naporne priprave na večerni "žur".

PETEK, 14. 1. 2005

Današnji dan je žal zadnji dan našega smučarskega tedna. Še zadnjič smo odšli na Roglo, da bi se nasmučali. Cel teden smo uživali, se imeli lepo. Za zadnje veselje pa je poskrbelo še vreme, saj so z neba začele padati velikanske snežinke. Še zadnjič smo se vrnili v dom, pokosili, se preoblekli, znosili prtljago na avtobus in se odpeljali proti Ankaranu. Ustavili smo se le še na Trojanah, se okrepčali, kupili krofe in nadaljevali pot proti domu. Ko smo prispeli v Ankaran, so nas na avtobusni postaji že čakali starši. Žal je vsega lepega enkrat konec in tako je konec tudi našega smučarskega tedna.

Jaš Krašovec 5.a

PRVI DAN V ZIMSKI ŠOLI V NARAVI

Prišel je dan, ko sem prvič stal na smučeh. Tega dne sem se zelo veselil.

Zjutraj me je mama pospremila na avtobus. S sošolci in učitelji smo se odpravili na pot. Vsi smo bili dobre volje in čas vožnje je hitro minil. Okrog enajste ure smo prispeli v ČSOD v Gorenjo vas. Razporedili so nas v sobe. Sobo sem delil s sošolcema Alenom in Huseinom. Po kosilu smo se z avtobusom odpravili na Roglo. Tam so nas razdelili v skupine. Ker še nikoli nisem smučal, sem bil v začetniški skupini. Najprej smo se po snegu lovili, nato smo krožili okoli določenega mesta z eno smučko pripeto na nogi. Ko smo si naredili še drugo smučko, se je začelo spuščanje po hribu. Učili smo se zavijati in zavirati brez palic. Smučali smo približno tri ure. Pozno popoldan smo si v vasi ogledali cerkev Sv. Kunigunde, obiskali smo rojstno hišo Janeza Koprivnika in vaško žago. Po večerji so nas razvrstili v skupine, kjer smo reševali različne naloge. Dan je bil dolg in naporen, zato sem hitro zaspal.

Vanja Bajrić 5.b

ŠOLA V NARAVI, Tolmin, 3.7. 1. 2005

V ponedeljek, 3. 1. 2005, smo se zgodaj zjutraj odpravili na dolgo pot v Tolmin. V naših glavah se je marsikaj dogajalo in bili smo polni pričakovanj. Ko smo po dolgi in dolgočasni ovinkasti vožnji končno prispeli, smo pred seboj zagledali dom, v katerem naj bi preživeli teden dni. Že na začetku so nam »zatežili« in »zagrozili« s pravili.

Saj ni bilo tako hudo, vendar smo se vsi strinjali, da so bila nekatera pravila prav nesmiselna in po domače butasta: nismo se smeli družiti s fanti po sobah, glasbe nismo smeli poslušati preveč na glas, spat smo morali že ob 22.00 ipd. Bile pa so tudi dobre stvari: dijaški dom, kar pomeni, da so se po njem sprehajali dijaki, imeli smo veliko prostega časa, v četrtek smo imeli ples, veliko smo se naučili in si ogledali veliko stvari, imeli smo dobre vodiče (Edi, Tomaž, Mojca, Tanja, Anja), sobe z lepim razgledom in uživali smo, kolikor se je dalo.

Naš vsakdanjik se je pričel z (zgodnjim) vstajanjem, umivanjem in pospravljanjem sob. Nato smo se na igrišču segreli (beri: skoraj zmrznili) in se odpravili zajtrkovat. Po zajtrku smo imeli učne ure z vmesnimi odmori. Po učnih urah smo imeli težko pričakovano kosilo (ki je bilo za naše pojme zanič), po kosilu pa smo imeli uro prostega časa. V prostem času smo delali tisto, kar smo si izbrali. Nato smo imeli spet učne ure. Po učnih urah smo imeli priprave na večerjo (ki spet ni bila okusna za naše pojme). Po večerji smo imeli prosto uro. Večino časa smo porabili za našo osebno higieno ali za »turnirje« v namiznem tenisu (vključno z učiteljem Mičovičem). Potem smo imeli večerno animacijo, pri kateri smo se pogovarjali in pisali dnevnik ali pa se igrali. Po večerni animaciji so nas »na silo« spravili spat, vendar tega kljub opozorilom nismo upoštevali. Tako je

potekal skoraj vsak dan.

Vsak dan smo imeli pet šolskih ur gospodinjstva in pet šolskih ur programa, ki so ga organizirali naši vodiči. Pri gospodinjstvu smo pletli, barvali in lepili blago, izdelovali in ocenjevali reklame ter se učili o tekstilu. Pri delu smo se zelo zabavali. Imeli smo tudi »učne ure in tekmovanja« iz namiznega tenisa. Pri učnih urah, ki so jih organizirali vodiči, smo večino časa posvetili rekreaciji. Vzpeli smo se na Kozlov rob, lovili veter, streljali z lokom, plezali po umetni plezalni steni, si v fitnesu odpravljali celulit, lovili mrtve soške postrvi, merili vodni tok, metali kamne prek reke, si ogledovali lepote »Sibirije«, skoraj vsak večer smo »občudovali« edini tolminski semafor, ogledali smo si Tolminska korita in Hudičev most, izdelovali makete ognjev, se učili delati vozle ter izdelovali plakate. V četrtek zvečer smo imeli težko pričakovani ples. Glavna »atrakcija« so bile solze, ki jih je večina deklet »le za fante« spustila na plan.

Priznati moramo, da je bil teden v Tolminu izjemen in da bi ga z veseljem še enkrat ponovili. Teden ni bil zelo naporen, vsaj ne toliko, kolikor so nam napovedovali učitelji. Povrh vsega so v nekaterih učencih odkrili skrite talente, kot so: bodoči znanstvenik in raziskovalec, bodoči plezalec, bodoča plezalka in vnašalka dobrega športnega vzdušja med učence in bodoča naravoslovka.

- 5** - DEJAVNOST: naravoslovno raziskovanje, šport, gospodinjstvo, kemija, slovenščina
- NAPORNIH, A NEPOZABNIH DNI
- PRIJETNIH TOLMINCEV, KI SO NAS VODILI NAOBKROG, ZABAVALI IN SKRBELE, DA SE TUDI KAJ NAUČIMO:
Tomaž, Edi, Tanja, Mojca, Anja
- 4** - NORE NOČI
gospodinjstvo, kemija, slovenščina
- STROGI, NEPOPUSTLJIVI, ZAHTEVNI... UČITELJI:
Slavica, Peter, Andreja, Nada
- 3** - OKUSNI, OBILNI, HRANLJIVI
OBROKI HRANE VSAK DAN
- 2** SVETOVA:
- 8.a D : 8.b D
- fanje : dekleta
- podnevi : ponoči
- vožnja po ovinkih po levi : desni
- 1** VARNOSTNIK: za strah in trepet ter varnost
PLES, KI JE POVZROČIL PRAVO POPLAVO SOLZ
MUZEJ: zanimiv, pester, pregleden
- 0** ENERGIJE, MOČI: na koncu

Kratek povzetek šole v naravi

Upamo, da se bo kaj takega še kdaj ponovilo (najbolj pa si bomo zapomnile prekrasne dijake).

Ingrid Vrbančič, Sara in Marša Vošinek, 8.a/9

NOTIZIE DALL'ASILO DELFINO BLU

L'anno scolastico 2004-2005 per il nostro asilo Delfino blu si rivela ricco di avvenimenti importanti.

Iniziamo con l' "Allegro Autunno": assieme all'associazione turistica di Crevatini ci siamo divertiti ad accogliere l' autunno in modo festoso, esponendo sulle bancarelle vari prodotti quali dolci, live, olio e miele, tutti rigorosamente fatti in casa.

Il 15 ottobre scorso, ha avuto luogo l'apertura ufficiale dell'asilo ristrutturato e per l'occasione sono intervenute varie personalità importanti. Tra queste anche il console italiano di Capodistria.

Continuiamo con la "Fiera di Capodanno" allestita nella piazza di Crevatini, dove abbiamo esposto e venduto vari lavori fatti dai bambini, dai genitori, dai nonni e dalle educatrici. Per capodanno in collaborazione con la Scuola e la Comunità degli Italiani di Crevatini abbiamo preparato alla Casa di Cultura una serata di recite, di canti e con bicchierata finale nell'attesa di Babbo Natale.

Per la prima volta, grazie al signor Likar e all'agenzia Kompas che ci ha donato giocattoli, abbiamo organizzato la festa della Befana. Per la buona riuscita della festa, ci hanno pensato i bambini, che per l'occasione hanno

preparato assieme alle maestre buonissimi dolci. Il buffet con dolci, tè e succhi di frutta è iniziato alle ore 16 e si è protratto fino all'arrivo della Befana che, scesa dalla scopa magica ha consegnato un sacco. I bambini, dapprima impauriti da quella strana persona, non osavano avvicinarsi ma, quando hanno visto che nel sacco vi erano dei bellissimi giocattoli, non solo l'hanno ringraziata ma le hanno fatto gran festa ballando e cantando. Felice di questa accoglienza la befana ci ha promesso di ripassare il prossimo anno.

Bambini e maestre dell'asilo Delfino blu di Crevatini

TEŽAVE PRI JEREBIČNIKU

(zimovanje skavtov na Pokljuki od 19. do 23.2.2005)

Dne 21.2.2005 smo se sokoli in psi zbudili že ob sedmih zjutraj in se odpravili na dvorišče, kjer smo dvignili zastavi. Takoj po ukazu skavtskega voditelja Bogdana smo se odpravili na dolgotrajni pohod. Prvi del je bil rahlo grozen, saj smo ankaranski fantje pošteno »lutali« do Jerebičnika (op. mišljeno Javorniška planina). Do tam smo pod vodstvom plemenitega Matica uspešno gazili po sledovih hitrih punc. Če gledamo po dobri strani je do takrat šlo čisto v redu. Takoj, ko so se punce obrnile smo fantje po minuti vztrajnega gazenja po udirajočem se snegu prosili za pomoč dobrodušnega voditelja Tončka. Seveda ker smo moderni po GSM-u. Za tem smo »prešvicani« poiskali Tončkove skrite liste na vrhu Jerebičnika, ter po pravi strani odločno »zalutali« v gozdu. Pri tem je odšla po gobe velika vsota denarja za GSM. Potekala je reševalna akcija in Ankaranci so odšli na cesto, kjer nas je župnik Vinko in njegov kombi firme Toyota odpeljal h kapelici Sv. Antona-Puščavnika. Nazaj naju je prav tako odpeljal Vinko d.o.o., v kočo k Mrzlemu studentu. Zato sva morala napisati članek, na ukaz že prej omenjenega voditelja Bogdana...

P.S. Vrhovna kuharica Slavica je nekajkrat zamesila testo za štrudelj. Vse ostalo je zavito v temo...

Luka Ruter in Jakob Rihter

Cvetličarna
Negozio di fiori

GEAFLOR d.o.o.

Istrska c. 49, 6000 Koper
Tel.: 05/639 75 33
Fax: 05/630 85 35
E-mail: dianagea@siol.net
Spletna stran: www.geacvet.com

Zlatarstvo
Stepan

Rentgenova 4a
6280 Ankaran
Tel.: 05/ 652 70 42

izdelava - predelava 14 in 18 karatnega zlatega nakita, poročni prstani, popravila zlatega in srebrnega nakita, graviranje, odkup zlata - staro za novo

vsak dan 8.30 - 12.00 in 16.00-19.00, sobota 8.30 - 12.00, nedelje in prazniki zaprto

Ble dekleta mlade smo...

*FLJU, FIJU, FLJU, MAŠKARE GREDO,
HITRO VSI SE ZAVRTIMO IN ZIMO PREŽENIMO*

*Naši prvi
smučarski
koraki*

*Jerebičniki
na snegu*

Veseli so bili tudi "odrasli" otroci

*SANJAMO
PRINCESKE,
PRINCE...
SANJAMO
POMLAD
UPAMO,
DA KMALU PRIDE
IN Z NJO
SONČEK ZLAT*

*RASLA JE JELKA DO NEBA, DO NEBA:
POMAGAJ MI, OČI, OKRASIVA JO OBA!*

*V KRALJESTVU ZLATE LUNE STOTERO ZVEZDIC JE DOMA
SO STARŠEM ZAPLESALE IN ZAPELE HA, HA, HA...*